

K Ö Z M Ű V E L Ő D É S.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:

Egész évre	4 frt
Félvre	2 "
Negyedévre	1 "

A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.

A lapszemlémi részét illető cikkek a szerkesztő égnél, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reclamációk pedig a kiadóhivatának küldendők.

Az 1867-ki kiegyezés és koronázás fontossága.

Felolvasta **Tuczy János** tanár a koronázás 25 éves jubileuma alkalmával 1892. jun. 8-án a gyulafehérvári főgymnasium által rendezett iskolai ünnepen.

Tisztelt Tanári kar, kedves tanuló ifjúság!

Ma üljük I. Ferenc József apost. királyunk, Magyarország királyává történt megkoronázásának 25 ik évfordulóját, jubileumát. Nagy, nevezetes ünnep ez, mely hazánk ezer éves történetében eddigelé nem igen fordult elő! Épen ezen fontosság, jelentőség által indítatva községek, testületek és egyesek alapítványokat tesznek le, hogy megörökítsék a koronázásnak ránk nézve korszakalkotó tényét, emlékét. A városok kivilágítást rendeznek. Érsekek, püspökök körlevelekben hirdetik e nap fontosságát s meghagyják papjaiknak, hogy az Egék Királyának hálaadó istentiszteletet mutassanak be, s imádkozzanak a népekkel együtt Magyarország koronás királyáért, és a sokat szenvedett magyar nemzetért. Főuraink aranyba, ezüstbe, bitorba, bársonyba öltözve mennek fel az ország fővárosába, hogy banderiumban kísérjék az apost. királyt a pályaláztól a budai kir. palotába, hogy hódolatukat tiszteletüket és szeretetüket nyilvánítsák a koronás fő trónusának zsámolyánál. Megyék, városok versenyeznek a főurakkal, deputációkat küldenek emelni az ünnep fényét, bizonyítani fiúi hódolatukat és tiszteletüket. Országunk minden rangu, rendű és vallásu polgársága a szélrózsa minden irányából siet fel Budapestre, látni, örülni, lelkesedni, éljenezni és alázatteljes hódolatát a felség fölként személye iránt kimutatni. És így tovább. Igen, igen sokat el lehetne még számlálnom hogy mi minden történt az előző napokban és mi minden történik ma, ezen ünnep jelentőségének kiemelésére és megörökítésére. De mellözöm ezeket.

Az a kérdés már most, miért történtek és történnek mindezek? Miért oly fontos napja ez a magyar nemzetnek? Hisz látta ez a nemzet igen sok királyát megkoronáztatni, és uralkodóink közül többnek engedte meg a jó Isten, koronáz-

tatásuk 25-ik évfordulóját megérni! Honnan van mégis az, hogy ilyen ünnepre, mint a jelenlegi, nem igen emlékszik ezer éves történetünk? Miért tehát oly fontos épen a jelenlegi ünnep? vagy miért volt oly nevezetes, oly korszakotó az 1867 jun. 8-án végbement koronázás, melynek most 25 évi jubileumát üljük?

Ennek megértésére kis kerülő utat kell tennünk, azaz vissza kell pillantanunk a multra, különösen pedig az 1848 és 49-ki szabadságharcra, az ezt követő kegyetlen elnyomásra és a gyászos elnyomatásnak végetvető kiegyezésre.

Az osztrák-magyar monarchia oly különböző műveltségű, nemzetiségű, nyelvű és vallásu népekből áll, a melynek ebben a tekintetben mását talán a föld kerekéségén se igen találjuk. Ez azonban semmi esetre sem előny az összehordalomra s ennek közös érdekére; különösen pedig nem előny azon férfiakra nézve, kiknek e birodalmat kormányozni kell; mert annyi különböző műveltségű, nemzetiségű, nyelvű és vallásu elem között közös érdeket teremteni, a monarchia különböző országait és tartományait más és más kormányforma szerint egy központból kormányozni majdnem lehetetlen, vagy legalább igen nehéz. Érezték ezt a nehézséget mindig Habsburgházbeli uralkodóink, mint a kik magyar királyok és egyuttal német illetőleg osztrák császárok is voltak. Érezték azon férfiak, kik a császár-király mellett mint tanácsadók, miniszterek szerepeltek. Azért nem is csodálkozhatunk azon, hogy mióta a Habsburgok Magyarország trónján ülnek, többször kísérletet tettek környezetök és minisztereik tanácsára Magyarországot ősi függetlenségétől, alkotmányától megfosztva, az osztrák örökös tartományokba olvasztani, hogy közös érdeket hozzanak létre a monarchia különböző népei között és az egész monarchiát egy nyelven és ugyanazon törvények szerint kormányozzák.

De a magyar nemzet féltékeny volt ősi jogaira, szabadságára, alkotmányára mindig! S minél inkább igyekezett a bécsi kormány előbb említett tervét kivinni, azaz minél jobban sanyargatta, zaklatta és nyomta szegény sokat szenvedett magyar hazánkat és népünket, mely a legszivósabb el-

lenállást fejtett ki, már csak azért is, mert a birodalom többi részeitől nyelvre és alkotmányra nézve leginkább különbözött; mondom, minél nagyobb volt zsarnoki elnyomatásunk, annál nagyobb lett részünkről az ellenhatás is, éppen úgy, mint az érez-rugót minél jobban lenyomjuk, annál erősebben pattan vissza. Nemzetünk ezen szívós ellentállására elég példa I. Lipót és II. József története. De a bécsi udvar és miniszterium többszöri sikertelen kísérlet után sem mondott le a reményről, s így alig hogy megszűnt a harc, újból elkezdődött.

Ilyen elkéseredett és minden előbbinél nagyobb harcunk volt 1848—49-iki szabadságharcunk.

1848 elején ugyanis V. Ferdinánd, jelenleg dicsően uralkodó királyunknak előde, a Párisban kiütközött februáriusi forradalom hírére és a bécsi felkelés (márcz. 13.) nyomása alatt alkotmányt adott a magyar nemzetnek, hogy ezt végre valahára 300 évi küzdelem után megnyugtassa. Gr. Batthyányi Lajos elnöklelte alatt független népképviselőten alapuló és az országgyűlésnek felelős miniszteriumot engedett s több törvényt szentesített, melyekben a nemzet százados reményei és ohajai látszottak teljesedésbe menni. De az uralkodó tanácsadói és miniszterei szabadságunkat és nemzeti függetlenségünket csakhamar megférhetetlennek nyilvánították a birodalomnak a „Pragmatica Sanction“ alapuló egységével. Elkezdték az aknaharcot. Nyíltan nem támadhatták meg nemzetünket, mert hisz akkor első sorban az uralkodó ellenintézik a támadást, a ki az alkotmányt adta és alkotmányunkat szabályozó törvényeinket szentesítette. Hogyan kezdtek tehát a piszkos munkához?

Felláztaták miniszteriumunk és magyar népünk ellen az ország területén lakó különböző ajkú népeket: mint a szerbeket, horvátokat, oláhokat. E támadások ellen a magyar miniszteriumnak védelemről kellett gondoskodni. Sürgette is elég a bécsi miniszteriumnál (mivel a badügy közös volt), hogy a távol: Lombardiában, Csehországban s több más helyen levő magyar ezredeinket küldje be a haza védelmére, de minisztereink kérését nem teljesítették. Ezek mit tehettek mást, minthogy a rend helyreállítása céljából, most már egyedül a maguk felelősségére, magyar sereget szerveztek, s Bécsből egészen cserbenhagyatva elkezdték a védelmet a lázadók ellen. A magyar miniszterek ezen és más hasonló intézkedésére Bécsben kijelentették, hogy nemzetünk túlment a határon és a jogkörön, melyet a felség neki az 1848-ki alkotmányban adott s így lázadónak kell tekinteni, s vele mint az efféle rebellissel egyedül a fegyverjogra támaszkodva szigorúan elbánni.

A szabadságharc részleteibe, (a mely harc, bár végeredményében akkor a teljes lefegyverezéssel végződött, mégis az egész művelt Europa bámulatát és tiszteletét vivta ki számunkra) nem bocsátkozom. Csak annyit jegyzek meg,

hogy V. Ferdinándot, ki részünkre az alkotmányt és felelős miniszteriumot adta, hogy ne lebessen a magyarokkal szemben követendő eljárás miatt esküszegésről vádolni, hogy a bécsiek, imént említett tervüket, nemzetünket elnyomni és lábbal taposni annál könnyebben keresztül vihessék, szükségnek látták leköszöntetni, kinek helyébe 1848 decz. 2-án Ferencz József lépett. Ez után önvédelmi harcunkat lázadásnak nyilvánítván, Windischgrätz herceget és tábornagyot, mint császári helytartót, teljes hatalommal Magyarországra küldötték, mint a mely ország szerintők a lázadás által minden történelmi és alkotmányos jogait eljátszotta. De az osztrák sereg itt esnfos vereséget szenvedett, annyira, hogy a szorongatott és veszélyben forgó Habsburg-dinastia kénytelen volt az orosz cászár segélyét igénybe venni, s ennek 200,000 emberével azután elnyomták a szabadságharcot. Görgei Arthur fővezér és dietator 1849. aug. 13-án Arad közeliében Világos várául az oroszok előtt föltétlenül letette a fegyvert.

Ezt követte a hódító engesztelhetlen boszúja! mely vérdíjatban és egyebekben kívánta meg dühnek kielégítését. Legjobbaink és legelesebbeink vagy ki lettek végezve, vagy idegen országokban és más világrészekben a száműzetés keserű kenyerét ették. Magyarország alkotmányától, szabadságától, ősi jogaitól megfosztva a kényuralom minden erőszakoskodását kénytelen volt átélni. Horvátország, Erdély, a szerb vajdaság (bánát) külön tartományoknak nyilvánították, az ország többi része pedig 5 helytartóságra osztatott, s ezek igazgatására: német, cseh, morva tisztviselők küldettek nagyszámu német hadtól kísérve és támogatva, hogy népünket osztrák törvények és bíráskodás szerint kormányozzák. A nemzeti nyelv helyét nemcsak a közigazgatásban, hanem a mennyire lehetett a közoktatásban is a német nyelv foglalta el. Nem csak az alkotmány, hanem a magyar nemzetiség is eltöröltetett s Magyarországból annak pusztá neve is alig maradt fenn.

Senki se mert még mocczani sem, mert a felszólalást és a nyílt jaj szót száműzetés, börtön vagy halál kísérte.

Számtalan város, falu hevert romban, az ország és népe majdnem gyógyíthatlan sebekből vérzett. Halálos tompa esend uralkodott a Duna és Tisza mellékein és rejtett dühvel viselte szívében a nemzet meg nem érdemelt sorsát. Legtöbb lángelektü költőink merészelték allegoriákban, mint: „A rab gölyö“, „A terebélyes nagy fa“, „A madár fiahoz“ a nemzet keservét és kimondhatlan fájdalmát elpanaszolni. A béke tehát meg volt!

Igy tartott ez 1859-ig, midőn a francziáktól segített olaszokkal háboruja támadt Ausztriának, a mely itt vereséget szenvedett és Lombardiát veszítette el. E körülmény kapcsolatban nemzetünk elnyomott fájdalmából eredő izgatottságával, mely a külföldi biztatások következtében a lázadás

szélén állott, — változást hozott be a kényuralom rendszerébe.

Ferencz József, kinek nevében az eddigi elnyomatás történt, 1860 okt. 20-án kelt okmányában alkotmányt ígér népeinek, melyet 1861 febr. 26-án kelt császári nyílt levél ugynevezett patensben ki is hirdetett. A patens elismeri a monarchia különböző országnak különféleségét, de egyúttal kimondja ugyanezek oszthatatlanságát. Magyarországon egy magyar kanczellár alatt ideiglenes kormányt állít fel s a német és cseh hivatalnokok helyét magyar tisztikar foglalta el. De másrészt kijelenti a császár- király, hogy a törvényhozás jogát országgyűlésünkkel és a birodalmi gyűléssel együtt fogja gyakorolni, a mely utóbbiba Magyarország Horvátországgal (9) és Erdélyvel (26) együtt 120 követet küld, s itt tárgyaltnak a közös ügyek is.

Azonban a patenssel Magyarországon nem voltak megelégedve. A patens ugyanis a mi országgyűlésünket egy magasabb képviselő alá, a birodalmi tanács alá rendeli, a mi a magyar államot a függetlenség legfőbb kellékétől, a magával való rendelkezéstől fosztja meg. Hamar belátták nálunk, hogy a patens alkotmányos külszin alatt az elnyomó ugynevezett B a c h féle rendszert akarja folytatni. Így hatása nem lehetett más, mint fokozni az ellenzéki szellemet, hol ritka egyhangúsággal az 1848-iki törvények visszaállítását követelték.

Ilyen körülmények között nyílt meg az Ő felsége által 1861 apr. 2-ra összehívott országgyűlés, melynek tárgyál a hitlevél kiállítása és a nádorválasztás tüzetett ki. Az országgyűlés azonban a helyett, hogy a megjelölt tárgy fölött tanácskozáshoz fogott volna, először egy sérelmekkel és panaszokkal telt feliratot készített és küldött a felséghez, melyben többek között ez is állt: Nekünk adott alkotmány nem kell, mi visszaköveteljük ősi alkotmányunkat, mely nem volt ajándék, hanem a nemzet életéből fejlett. Alkotmányos önállóságunk sértetlen fentartása, az országnak területi és politikai integritása, alaptörvényeink tökéletes visszaállítása, parlamentarizmus kormányunk és felelős miniszteriumunk életbeléptetése nélkül tanácskozás és Ausztriával való egyezkedés lehetetlenek. Ilyen felirat után könnyű volt az uralkodót a bécsi minisztereknek meggyőzni arról, hogy a magyarok nem is gondolnak megegyezésre, és hogy csak a királyi tekintély érvényesítése által lesznek a diploma és patens elismerésére birhatók. És csakugyan országgyűlésünknek egy újabb hasonló szellemű feliratára következett válaszul az országgyűlés feloszlata. Majd Schmerling bécsi miniszter a megyei gyűléseket oszlatja fel, az adót pedig kénytelen szigorral, katonai executióval hajtja be, mindezt katonai bíróságokat állít fel és 1861 nov. 5-től kezdve ismét a kényuralom lépett életbe.

Ez a függő állapot tartott 1865-ig. Ekkor a „Pesti

Napló⁴-ban Deáknak ugynevezett husvéti cikke jelent meg (apr. 16. husvét hétfőn), melyben a haza hőlese egy osztrák újsággal polemizálva kiutatja: hogy a mióta Magyarország az osztrák tartományokkal ugyanazon uralkodók alá került, a bécsi miniszterek mindig arra törekedtek, hogy Magyarországot törvényes függetlenségétől és alkotmányos jogaitól megfosztva, a birodalomba beleolvassák; sikerült is nekik több ízben megcsorbítani a nemzet jogait, de ennek nemcsak a nemzet, hanem egyúttal a birodalom és uralkodók is mindig kárát vallották. Utóljára a küzdelem végén rendszeren az uralkodók mértányos és jó szíve orvosolta sérelmeinket.

A nemzet tehát annyi megpróbáltatás után sem szűnt meg bízni a felség igazságosságában, s most is tőle reményli a bécsi miniszterek törvénytelen kormánya által megcsorbított nemzeti jogok helyreállítását. Ez a cikk az egész nemzet közmegegyőződését tolmácsolta. Nem esoda tehát, ha a felség ezt a nemzet által felajánlott békejobbnak tekintette, s rövid idő múlva 1865. jun. 8-án Bpestre jött s kijelentette, hogy önszive sugallatát követve, elhatározta véget vetni miniszterei kényuralmának, mely a birodalom erejét és hatalmát is fölemészte. Magyarországot addig is, míg ügyei véglegesen rendeztetnének, a hazafias Majláth György és br. Sennyei Pál kormányára bízta, az év végére pedig országgyűlést hirdetett

(Vége köv.)

Házasság és sótarto.

G.

*Egy kedves ifju pár ült az asztal mellett,
Huszonnégy órája már, hogy összekeltek;
Hogy frigyük áldását a pap rájok adta,
S hogy boruttanul sült boldogságuk napja.
Szemük, szavuk uszott a nagy örömkéjben,
Hegedük fityegtek fölöttük az égen;
Az illatos lében szerelmi dal zengett,
Mely szomorúságnak, bíznak helyt nem enged.*

*„Az egyetértésnek — szól a férfi ajka —
Sosem lesz szabad, hogy hajlékunk elhagyja,
Nem, hogy azt egyetlen sok-szó hangja érje
Kedves Fulcsám!” s kéjjel néz ifju neje.
S Fulcsa: „Kedves férjem, minden ohajtásod
Teljesítve lesz, a mit szemedben látok.”
S gyöngéden öleli át az édes férjet.
Lehet e már ennél kellemesebb élet?*

*De alig fordul s hajh, mit lát szőnyűlködve,
Hogy könyökével a sótarót fellökte:*

*„Faj, — kiált — Uristen! jaj, mit cselekedtem!
Sedz ostobaságnál ostobább e tettem!”*

*„Mi baj, Fulcsám, édes? — szól a férj — mi raj volt!”
„Férjem, édes férjem, nézzed a sótarót.”*

Felborult, kiömlött, — szívóddást jelent ez!“
 „Ments' Isten, szívócském, oda se figyelmezz.
 Honnan volna egy s ó t a r t ó n a k hatalma,
 Egyetértésünket hogy az megrávarja?“
 „Mégis úgy van, Ferkó, fejem béleg, bágyadt —
 Szavajárása volt az édes anyámnak:
 Hogy ott, hol a sónak fölborul kupája,
 Nagy szívózkodás fog lenni bizonyára.“
 „A te anyád, édes lelkem csak mókázott.“
 „Nem, ő sosem szólt mást, csak az igazságot.“
 „Mint galamb, oly szelíd vagy s oly építlen te,
 Szívózkodás közénk hát honnan jöhetne?“
 „Szelíd vagyok, persze — mond Julcsa, — de kérlek,
 Ha kiömlött a só — ezt talán csak érted?“
 „Hagyd a sót, szereltek, tudod azt immár jól,
 Semmi sem fog lenni a szívózkodásból;
 Együnk békésen s a sónak legyen vége.“
 Falt is két kandallal jámbor felisége,
 Es aztán folszahajt: „Nem tudom nyelven,
 Nem vagyok képes a kidölt sőt feladni,
 Pedig rossz volna, ha midőn össze jöttünk,
 Az nap szívózkodás törne ki közöttünk.“
 „Hagyj békét annak a s ó t a r t ó n a k lelkem,
 Nem egyéb, mint él az s az is rossz, izetlen.“
 „Nem, az nem él, édes férjem, galambocskám,
 Anyám tapasztalta hosszas évek folytán,
 Hogy ha a só feldölt, mindig szívózkodtak,
 Igazsága ez a tapasztalatoknak.“
 „Hallgass már, legyen a boldonságnak vége.“
 „De Ferkó, mi ütött beléd, szólj az égre.“
 Hisz te boldonságról beszélsz, édes kincsem,
 Lászd van, ily szóknak köztünk helye nincsen.“
 „Hely ide, hely oda — panaszdól oly furcsa
 Egy s ó t a r t ó miatt, hogy azt, édes Julcsa,
 Semmi féle férfi eltérni nem képes.“
 S látszik Ferkó bajsádn, hogy egy kissé mérges.
 „Ah Ferkó, már látom, hogy nem tetszeri néked,
 Hamar kimutattad eredeti képed.“
 „Ily esztelenül, mond, hogy beszélhetsz rólam?
 Ugy véltem — —
 „Tudom már, hogy vélted, na jól van,
 Előbb boldonság, most esztelenység, persze
 Csak liba vagyok, kit többé nem tűrhetsz te.“
 „De hisz, Julcsa ez már kidílhatalan épen.“
 „Kiállhatatlan is! na jó, köszönöm szépen,
 Átkozott s ó t a r t ó, megjósoltad nekem.“
 „Hallgasd már, ha mondom!“
 „Hallgassak? azért sem!
 Soha, senki előtt magam meg nem hajtom,
 Aki hozzám szól ily diktátori hangon.
 Oh az a s ó t a r t ó, anyám mondogatta — — “
 „Mit anyád, hisz anyád csak falusi fajta.“
 S Ferkó falhoz vágta kanálát mérgeiben,
 Mint Luther Márton a tintalártót rígen.
 Ez a harci jel volt, már a kanocza égett,
 Az egyetértésből — egyenlenség lett,
 Nem járt többé: „angyal, kincs, galamb, papuska.“
 „Te barbar, te zsarnok“ kiáltozott Julcsa.
 „Te Xantippe-jelölt!“ — dörgé a férj böszven —
 S így sékét bekapta mindkettőt bőven.
 Nő ldm mennyi bajnak lehet okozója,
 Ha véletlen feldől egy kis s ó t a r t ó c s k a !

A harcot megúván, visszavonult végre
 Ferkó úr dohogni egy mély szüllesztékbe.
 Julcsa is az ablak mellé megvonulva,
 Duzzogó könyveit záporként ontotta.
 Ajkukat az a h! s o h! meg-meg remegtette,
 Hangulatjuk fordult mind keservesebbre.
 Végre találkozott szemük pillantása,
 Előbb csak úgy rebbent, majd villant egymásra.
 Intő jelt látott a nő ura szemében —
 S Ferkó, mintha sugná Julcsa: „Kedves férjem!“
 Ennek nem is tartd tovább ki búss lelke.
 Felszökött, rohant és Julcsái dtölte
 S szólt: „kedves, maradjunk csak amellet, hogy mi
 Egymás között so'sem fogunk szívózkodni.“
 „Soha, soha! — felelt Julcsa — kedves lelkem.
 Kifogyhatatlan lesz irántad türelmem;
 Most sem én okoztam, a mi köztünk történt,
 Hanem a s ó t a r t ó — értetődik önként.“

*
 Elből azt tanuljuk, hogy ha egy lú s boldog
 Házaspár között a szent béke megbomlott,
 Mindenkor ártatlan abban az asszonyka —
 S egyesegyével a s ó t a r t ó okosta.

BÁLINTH GYULA.

Kisebb közlemények.

— **Hitélet.** Ha a szentföldi hitéletről hirt adandó, a Főtisztelendő Szerkesztő urnál kopogtatok, ne vegye rossz néven, hisz e kis kör nevéhez híven szent dolgok központja. — Vigasztalóbb ez napjainkban, mint a Csáky imafóhásza vagy hirbédte vált rendelete. — El sem felejtettük: a bööi, k. remetei, majd a szentháromsági buncut, — ahol Gegő plebánus, a házi gazda kövér asztalánál, bemisencintái közül a silviumnak egykori vízzé változását oly élethűen adá, a dolog megfordítása utáni óhaját kifejezve — s a második kanonoki installatiót, — már is Mikkháza ül ünnepet, nem is egyet, hanem egyszerre kettőt.

Paduai szent. Antal évfordulati s egy lourdi Mária szobor megáldási ünnepele vala az, a mely június 13 án Mikkháza és a vidék vallásos híveit összegyűjté.

Hogy a cselekedetekben gazdag hit a szegény, de vallásos és minden jóra képes székely nép kebelében él és nemes gyűlöletöt érlel, bizonyosságot teve erről egy buzgó házaspár: Bereczki Antal és neje Janka Rosália, a kik 152 frtot meghaladó összegben Máriának lourdi szobrával ékesítik a mikkházi zárda templomát.

A mily örömmel hozák Mária tiszteletére e szép áldozatot, ép oly szívrepesve várták a szobor megáldási ünnepelelyét. — Ez ünnepelely olyan volt, a melyet az egyszerű keblek vallásos buzgósága készíthet az ég Királynéjának tiszteletére. — A szobrot körmenetileg, fehérbe öltözött kis leánykák szép Mária-éneke mellett, kísérel a jelenvő papság a templomba. — Két kis leány rózsaleveleket hinte az utra, a melyen a szobrot vitték, a fiatal mikkházi ktanító vallásos

érzekének és ügyességének érthető bizonyítékául. — A székely népek Mária iránti tisztelete, kegyelete és benne helyezett bizalma, ily ünnepen nyilvánul igazán megkapó szépségben. — A ki a „Magasztalja“ elragadóan lelkesült szép éneket hallotta, az tudja, hogy e nép ünnepet ült, amelyet lelke óhajtott, szíve szeretett, vallásos buzgósága követelt s a mely nem külső formákból, hanem értékes belső lényegből állott. — Méltán mondá a buzgolkodók egyike, hogy 10—20 igazi kath. hívő és egy Mária szép nagy szobor kell s oly ünnepet rögtönöz, a melyet a felekezetek együttvéve nem képesek utánozni. — Minden szem a szoborra van szegezve. Mintha csak szt. Bernát szavait hallanám: „Öröktől fogva hallatlan, hogy Te valakit gyámoltalanul magára hagytál volna, aki oltalmad alá menekült, segedelmedért esdeklett vagy pártfogásodat kérte.“

Kettős ünnep volt e nap különösen a szerzetházra nézve. Dluszki Jakab bákói püspök ugyanis 1692-ben, tehát 200 évvel ezelőtt épen e napou szentelé föl a zárda-templom öt oltárát, köztük a Máriáét és paduai szt. Antalét s a maig épségben lévő öt harangot.

Az ünnepélyes szt. misét és a szobor megáldását Csiky Péter t. kanonok-esperes ur, a szónoklatot Szánthó hódosi lelkész tartá.

A „Te Deum“ mal végződött templomi ünnepély után Ferenczy házfőnök ur asztalához gyűlénk, hol az áldozatkész házaspárra, a t. kanonok urra stb. könyvteli szemekkel monda köszöntöket a 200-os évforduló alkalmából a népszerű házfőnök. Könyvei érthető bizonyítékai valának a költő szavainak: „a boldogságra kevés csak a jelen, a multon épül az, s az emlékezetem“.

A hosszú és mégis rövid kettős ünnepről, hiszem, hogy mindenki lelki örömmel távozott, de legnagyobb bizonyára Bereczki Antal és Janka Rosália. — Engem egyebeken kívül azon gondolat kisére: a ki a székely népet egyetlen kincsétől — vallásos buzgóságától törekszik megfosztani, — az annyira féltett hitét rabolta el s így a kétségbeesés törét döfte szívébe.

x. —

— **Népmissió Verespatakon.** Miután Verespatak bányaváros szt. László dicső királyunk pártfogása alatt van, ezen szt. király 700-os jubileumára a római katolikus hívek 8 napi missio ájtatossággal készültek el. Ugyanis kegyelmes Főpásztor Urunk Ő Nagyméltóságának kegyes engedélye és hathatós támogatása alatt Főtisztelendő P. Flodung József a magyarországi missiók főnöke f. hó 15-én megérkezvén, másnap azonnal megkezdte lelket, szívet és vesét átjáró hatalmas szónoklatait. Naponként kétszer tartott különféle tárgyakról beszédet, melyekre nemcsak a rkatholikusok, hanem más vallású hívek is rendszeren eljártak, úgy hogy a nagy és díszes templom mindenkor zsufolásig megtelt hallgatókkal. De szép eredménye is lett a buzgó atya fáradaimainak. A tizenkét-száz lelket számláló hitközsegből már eddig is közel 800-an gyóntak meg, és még most is naponta foly a gyóntatás, mivel a missioi bucsuk még két hétig elnyerhetők. Bö gyümölcssei a nyilvános még csak ezután fognak mutatkozni a hívek missióban életében; mert azok az életből merített és bölcs tapasztalatokkal támogatott beszédek nem hangzóttak el a puszta kiáltóként eredménytelenül. Azért a buzgó misszionárius atya mindenkor hálás emléktünkben leend. De nem

feledkeztünk meg azokról sem, kik anyagilag támogattak a missio lelki gyümölcsseinek elnyerésében. Szívünk mélyéből fakadó hálánk legelső fohásza Nagyméltóságú Lönhart Ferenc kegyelmes főpásztor Urunkért száll az égbe, hogy jutalmazza meg tuláradó atyai jóságát minden testi és lelki kegyelmekkel. A missio-keresztet tkt. Drégán J. főgondnok ur készítette s a ftdő missionárius atyát Tordára szintén ő küldötte el, fogadja miud ezen és számtalan más, az egyház érdekében tett áldozatkészségeiért mindazon áldáskivánatok, melyeket a missio szónoka öreája kívánva mondott. Köszönet és hála azon buzgó úrhölgyek és kisasszonyoknak is, kik úgy a missio alatt, mint szt. László napjára a templom díszítése körül oly lelkesen fáradoztak. Szt. László ünnepén szintén fényes ünnepély volt; templomunk tornyáról már megelőző nap hirdette a nemzeti zászló a közelgő ünnep főnségét; másnap fényes segédlettel mutatottat be a vérontás nélküli áldozat, mi alatt a helybeli dalárda és női dalkör emelte az áhitatosságot szép egyházi és Mária énekek előadásával. Így készült a szt. László jubileumára és ünnepelte meg napját Verespatak bányaváros rkath. lakóssága. Vajha a jó Isten megszilárdítaná szívünkben mindazon tívűs föltételeket, melyek a missio alatt fogamzóttak meg lelkeinkben és növelné szt. László dicső királyunk iránti igaz tiszteletünk által kebleinkben a kath. vallás iránti tántoríthatlan ragaszkodást és lángoló honszerelmet! Faxit Deus!

Verespatakon, 1892. Junius 28. án.

Sneff József, lelkész.

— **A sztföldi róm. kath. tanítók** önképzőkörének 1892 május 19-én Görgény Szt.-Imrén tartott gyűlése.

Jelen voltak: Ftdő. Bálint Gergely plebános ur helyi elnök. Ntdő. Péter Miklós gör. kath. lelkész. Tkts. Herbert Károly körorvos, Cserei Ferenc megyegondnok és postamester, Márton Lajos körjegyző, Sütő István községi bíró, László Miklós nagybirtokos, Molnár György nagybirtokos, Sós László állami tanító, Benke Mór ev. ref. tanító urak, Görgény-Szt.-Imrének színe java, s tanügyünk iránt igazán a legmelegebben érdeklődő hivei mint vendégek s a rendes tagok daczára a folyvást tartó esőzésnek teljes számban.

Helybeli plebános ur által végzett szt. mise után bevonultunk a róm. kath. iskola tantermébe, hol a növendékek egybegyűlve voltak, és a mintatanításokra vállalkozó kollégák megkezdették működésüket. — Először is Hadnagy István helybeli ktanító a földrajz elemeiből 2-ik osztályos növendékeivel — a többieknek magánfoglalkozást adva ismertette a családot, a politikai és egyházi községet s annak előjáróit.

Ezután Dobai Ferenc hódosi ktanító a természetrajz alapján a buzának részletes ismertetéséről és hasznosságáról csoportosítván az idetartozó gabbanemeket tartotta mintatanítást.

Erre Ftdő. Bálint Gergely, tanügyünknek nemes lelkű és bátor bajnoka a következő lendületes beszédével nyitja meg a gyűlést:

Igen tisztelt tanítói kör!

Az úgy nevezett „Sztföldi r. kath. tanítók önképzőköre“ alig egy éves megalakulása óta életrevalóságának oly szép jelét adta már is, hogy eddigi működéséről minden érdeklődő tanügybarát csak elismerőleg szívet, jót és dicsőretest mondhat.

Ime e tanévben utolsó mai összegyűjtés az azt tanúsítja, hogy az élénk, fürgé, fiatal erőteljű önképzőkör vállalkozni is képes akkor, midőn nem tekintve messziséget, időt és fáradságot, a tulajdonképeni határok közé szorított működési tért elhagyva, a távol eső Görgényt is munkálkodása színterévé tette; s így bennünket nemcsak megtisztelt, de valóban nagyon is megörvendeztetett. Nekem jutott tehát a kiváló szerencse, mai napon mint helyi felkésznek az önképzőköri gyűlésen szíves megbízások folytán az előzői tisztet viselni. Megvallom avatatlan vagyok e téren uraim, s épen azért szíves elnézést kérek!

E kedves alkalomból mindenek előtt szívem lelke legmelegebb érzelmével üdvözlöm a megjelent tanítói kör minden egyes érdemteljes tagját; úgy a tanügy iránt érdeklődő jelen levő minden rendű és rangu tanügybarátot. — Fogadják az itteni r. kath. iskolaszék megbízásából is őszinte forró üdvözlőnként!

T. urak! Az élet munkálkodást és haladást mutat minden téren. Az állatok, melyek értelmes, okos ésszel nem bírnak, a teremtés pillanatában nyert természeti ösztönnél fogva, hiven követik évezredek óta azon törvényt, melyet a legbölcsőbb Alkotó eléjük szabott. Látjuk, a méh szorgalmasan gyjt, a hangya serényen dolgozik; s ha behatóan megfigyeljük azt vesszük észre, hogy a szemmel alig látható atomoktól kezdve fel az állatok királyáig az oroszlanig, vagy az izópiézi kolibrítól fel a szárnyasok fejedelméig a sasig, minden állat a létért küzd, fárad és munkálkodik?

A növények hasonlóképen a természet birodalmában minden évben egyformán fejlődnek, minden év folytán a téli álomból való újra ébredésével új virágot, gyümölcsöt hoznak. — Nemde a megnjódott természet, az ideu is kertünket és mezónket, a völgyeket és hegyeket élénk zöld szőnyeggel takarván, mindenféle életet lehel: a virágok a réteken színgazdag pompájokban díszlenek; az erdők és hegyek egyrésztnek termelni a különféle bükk, tölgy és fenyőfákat, melyeket majdan az emberi ész műveltség egyik nélkülözhetlen eszközévé fog átvarázsolni.

Sőt az ásványországokhoz tartozó életnélküli tárgyak is úgy és akép alakulnak folytonfolyvást, a mint azt a bölcs Teremtő alkotó keze elrendelte. Az égbenyuló kősziklák méhökben drága ércet rejtgetnek: gyémántot, aranyat, ezüstöt, vasat és söt termelnek, melyek a tudomány segítségével az emberiség számára a földi boldogulás nélkülözhetlen tényezőivé alakíttatnak. De ha ezenkívül megfigyeljük az égitesteket, ezek is mily szabályosan végzik működésüket: a nap minden 24 órában megfutja pályáját, habár látszólag, de felkel és nyugszik; a hold éjjel világít, fogy és növekszik, úgy a mint azt az évszakok sorában neki Isten kimérte. A millió csillagtábor szemlélete elragadja a figyelmes halandót. Szóval az egész természet az ő nagyszerű mindig munkálkodó, szünetet soha nem ismerő tevékenysége és mégis esodálatosan összhangzó harmóniája által a fogékony kutató emberi szívet nemcsak meghatja, de képes elvarázsolni úgy, hogy elmerengve a nagy mindenségben, az ember akarya nem akarya ekép kénytelen felkiáltani a zsoltárossal: „Az eget beszélik Isten dicsőségét, és az ő kezének alkotmányát hirdeti az égboltozat.“

Ezek előrebocsátása után hát kérdem, vajjon ha ezek

font és alant így vannak, akkor az ember, kinek kizárólagos használatára, idej és örökkévaló java előmozdítására lettek Istentől teremtve mindezek, mik fölötté, alatta és körülötte léteznek, vannak, járnak és kelnek, mondom az ember ne legyen tevékeny, munkás és életfeladatát ne igyekezzék teljesíteni akkor, midőn őt Isten nemcsak szép testalkattal, hanem halhatatlan lélekkel, ésszel és okossággal felékesítette, nemcsak, de a teremtés koránájává is avatta? De igen!

Neki nemcsak élni kell, hanem öntudatosan munkálkodni, testi és szellemi tehetségét kifejteni, hiszen feladata e földön, hogy polgári és keresztényi hivatásának, emberi méltóságának, melyet az egyház és haza megkíván méltán megfelelni tudhasson. S ezek így levén itt meg kell jegyeznem hogy ámbár az ember a teremtés koránája, de magára hagyatva tudjuk mily gyenge teremtmény; ki gyámol nélkül fel nőni fejlődni, élui, nem képes. Kell tehát, hogy egyik a másikat segítse. Az erős a gyengének oltalma, támasza legyen. Az okos a tudatlant tanítsa, minden jóra szoktassa és nevelje. A nevelést a családi tűzhelynél megkezdik a szülők, ők gyermekeiknek természetes tanítói. — Aztán az egyház aegise alatt, az állam és társadalom segítségével mellett folytatják a tanítók. — És ezek valóban nemes munkát végeznek, mert ők vannak eminenter hivatva arra, hogy tudományok, szakképzettségök, ügybuzgalmuk által a rájuk bízott zsenge emberi sarjat, az egyház és haza reményeit minden szépre, jóra, nemesre tanítsák. — Oly nemes munkát végeznek, melyről el lehet igazán mondani: hogy az a mesterségek mestersége. Azért tisztelt, hála és elismerés kell, hogy környezze minden oldalról azon művelt munkás férfiakat, kik a nagyjelentőségű néptanítói hivatalt viselik.

A munka már önmagában boldogít. — De mennyivel boldogítóbb lehet egy tanítóra nézve azon munka, mely valamennyi között nemességre első. Ime, mélyen tisztelt Tanító urak! Önök is ezen hasznos munkások közé tartoznak. Nem esoda tehát, ha a jobbak már a pogány korban a művelt görög és rómaiaknál nagyrabecsülték tanítómestereiket, önöknek régi kartarsaikat. A többi közt olvassuk: miszerint „Nagy Sándor tanítója Aristotelestől hosszasan neveltetvén, tole mind szólni, mind tenni oly hasznosan tanult, hogy megvallá: miszerint, nem kevesebbel tartozik neki, mint édes atyjának: ennek ugyanis azt köszöni, hogy él, amannak pedig, hogy tisztességesen él.“ — A kereszténységben pedig tudjuk, hogy sok jeles és tudós egyházi és világi nagyságok, királyok, hadvezerek és hősök mily nagyrabecsülték tanítójukat. Akárhányan vannak, kik későbbi nagyságuknak forrását egyenesen egykori tanítómestereikre vitték vissza.

En nem akarok előadást tartani arról, mik szakmájok körébe tartoznak, miket önök amugy is mesteri kézzel tudnak forgatni és jelesen művelnek. — Egyre azonban mégis bátorodom becses figyelmeket ezuttal felhívni. És ez nem más mint az élet, a tapasztalat, mit a ker. hazafias neveléstudomány is követel minden tanítótól, minek célja, hogy a tanításban kívánt előmenetel, kielégítő siker és állandó haszon származzék a tanítványra úgy mint a tanítóra nézve. És itt háromféle eszközt ismer a többi közt a józan paedogia; s ezek ily rendben következnek: szoktatás, oktatás és példa.

Szoktatni kell tehát a gyermeket. — Mire! Istent imádni, szülőt és testvért szeretni, embertársait tisztelni, becsülni, engedelmeskedni, tünni, dolgozni, jót cselekedni, a roszt, a

bünt kerülni. Ha kellőleg szoktatva lettek, a második nevelési mód az oktatás. — A gyermeki ész kíváncsi fűrész. Kíváncsi mindent látni, tudni; minden tárgynak nemesek nevét, de rendeltetését ismerni, eredetét kutatni. Hálás tér nyílik itt az okos tanítónak a fogékony gyermeki kedély tudványát a helyes irányba terelni. A tárgyak nevével együtt, azoknak rendeltetését is közölni. Figyelmüket a szép, jó és erkölcsös dolgokra is felkelteni. — Végül a harmadik és utolsó eszköz a példa. A tanító maga jó példával jár elől a gyermekeknek, szavai és tetteiben mindig megfontolt. Az éretlen gyermeki ész még önállóan képtelen lévén gondolkodni utánoz, a nagyok tetteit úgy veszi, mint helyeseket. A mit lát a felnőttektől, ő is ugyanazt, vagy ahhoz hasonló tényeket kíván eszelekedni, létre hozni. — Legfőbb tekintély szülői után előtte tanítója. Az okos, művelt tanító mindezeket jól tudván, saját példájával tanítványait mindig a helyes utba vezetni igyekszik. Erre nézve az egyes tantárgyak kezelésében is bő anyagot lelhet a tanító, jó példákat felhozni a valóság, biblia és a történelemből. — Vallásosság, szülők iránti tisztelet és engedelmességre őket felhívni. Ott van Izsák és egyiptomi József gyermeki élete: bátorság és vitézségre Dávid a pásztor fia vagy a hős Jonatás; egyháza és hazáját szeretni a Machabeus testvérek szívet rendítő halála. Artatlanság, szívjóság és életszentségre: Szent Alajos, Szent Imre, Szent Erzsébet élettörténetéből vett egyes vonzó jelenség elmondása; hazafiság és tettekész munkásságra: Szent István, Szent László, Hunyadi János; igazságosságra: Mátyás Király, Deák Ferencz, Szécsenyi István, Batthyányi Lajos stb. Szóval szoktatás, oktatás és példa e hármas nevelési eszközzel a tapasztalt okos tanító, a szülők által rábizott gyermekeket, mint drága kincseket: az egyház és drága magyar hazánk jó híveit és derék érdemes polgáraivá képes nevelni.

Ezeket ismételtén nagyrabecsült emlékekbe — bár halvány vázlatban — felidézve, végül miután újból is mindnyájokat a legforóbban üdvözlöm; a mai tanító gyűlést koszorus költőnk Kölesinek amaz ismert, de nagyjelentőségű szavaival nyitom meg: „Hass, alkoss, gyarapíts, s a haza fényre derül!”

Ezen igazán szívből jövő és szívet találó, lelkes éljenzéssel jutalmazott megnyitó után, elnök ur felhívására:

A mult gyűlés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesítetett.

Ntdő. Kiss András káplántanító urnak Imreh Ferencz felolvasására vonatkozó bírálatát — megbízás folytán — felolvastatja Borsos Mihály.

Ferenzi Sándor felolvassa: „A tanítói hivatás fontosságáról“ című dolgozatának nagyon érdekes befejező részét.

Petres József teljes átérzéssel, általános tetszés mellett szavalt: Petőfi „Talpra magyar“-ját.

A mintatanítások és szavalat megbírálására a kör kebeléből kiküldött bírálbizottsági tagok és az állami s ev. ref. tanító urnak nehány alapos megjegyzése után a mintatanítások: nagyon jól, és a szavalat dicséretesen sikerültek jelentetett ki. — Ferenci Sándor dolgozata bírálat végett kiadatott — még a mult gyűlésen vállalkozó Ntdő. Kiss András káplán-tanító urnak.

A jövő gyűlés helyétül Mikkbáza, idejétül folyó év szept. 22-ike tüzetett ki; mely alkalommal mintatanítást tart. Ferenci Sándor, felolvas: Kiss András ur és szavalt: Borsos

Mihály. Bíráló bizottsági tagokul kiküldettek ez alkalomra: Imreh Ferencz, László Dénes Havadtői József és Borsos Mihály.

Elnök ur jelenti, miszerint helybeli tkts. Cserei Ferencz megyegondnok és postamester ur az önképzőkör pénztára gyarapításához egyszersmindenkorra 10 frttal kíván járulni. — A gyűlés midőn ezt örvendetes tudomásul veszi, hálájának némi kifejezésül nevezett jó urat a kör tiszteletbeli tagjává választja és ügybuzgóságáért forró köszönetet szavaz. Ftdő. Bálinth Gergely plebános ur pedig általános éljenzés mellett — pártoló tagnak iratkozott be.

Elnök ur a jelenvoltakat újabban is üdvözlőlvén szólott tovább a tanítói pálya töviseiről és rózsáiról s lankadatlan tovább működésre buzdító szavai után elnök ur éltetése mellett a gyűlés véget ért. — Szellemi működésünk bevégezése után meghívattunk kedves kollégánk Hadnagy István vendégszerető asztalához, hol a szívjóságával is nagymérvben fűszerezett anyagiakban is résztvettünk. Innen — a szokásos de szívből jövő tiszteletünket teendők — lementünk a ftdő plebános urhoz, kinél az iskolában is jelen volt urak egybe voltak gyűlve, hol a plebános ur és a jelen voltak öszinte nyilatkozatai azon édes meggyőződés birtokába juttattak, miszerint itt az egyetértés és a tanügy iránti meleg érdeklődés nagymérvben él és uralkodik. Teljesen méltányos volt tehát eltávozásunk alkalmával — szívünknek azon öszinte nyilatkozata, hogy mint az elmondott nemes tulajdonokban főtényező: Éljen Görgény-Szt. Imre derék plebánosa. Éljen a nemes intelligencia, szóval: Éljen Görgény-Szt. Imre.

Borsos Mihály,
jegyző.

NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Szt. László király ünnepét** városunkban fényesen ünnepelték. Az ünnepélyes szt. misét nsgos és ft. Bálint Károly apát-kanonok ur mondotta, az alkalmi egyházi beszédet pedig nsgos és ft. Imecs F. J. kanonok-plebános ur, ki beszédjét közelebből ki is adja.

— **A váradai szt. László ünnepélyességeken,** melyekről lapunk következő számaiban kimerítően fogunk szólni, egyházmegyénkbeli nsgos és ft. Fábian Sándor és Dr. Tódor József kanonok, Gergely Ignác t. kanonok urak, Kóródy Péter theol. és Zlamál Agost főgymn. tanárok vettek részt.

— **Nyilvános köszönet.** Kegyes Főpásztorunk Nagyméltóságú Lönhart Ferencz ur O Excellenciájának egyik kiváló szép tulajdonsága. hogy szíven hordja a fiatalság nevelését, s azért püspöki körutja alkalmával is minden hitközség iskoláját nem csak meglátogatja hanem mindenütt nagy figyelemmel, s fáradságot nem ismerő kitartással néhol pár óráig hallgatja a gyermekek feleleteit és így személyesen győződik meg nem csak arról, hogy a fiatalság a hit-erkölcs úgy a más tudományok elemeiben minő jártassággal bír, hanem arról is, hogy az iskola épület minő állapotban van. Egy ily körut alkalmával látta Ő Excellenciája a jobbágyfalvi iskola kezdetleges állapotát, s tekintve a tanulók nagy számát, s az

iskola alkalmatlan szűk helyiségét, már akkor jelezte az iskola kibővítésének keresztül vitelét. — Ez égető szükségén kívánt **ő** Nagyméltósága segíteni, most, midőn a jobbgyalfalvi kised-
 óvodával egybekötött új iskola épület emelésére saját pénz-
 tárából 1200 frt összeget adományozni kegyeskedett. A ki is
 meri a missiók fontosságát, az belátja, hogy a missiók céljai-
 nak létesítésénél mily fontos szerepet teljesítenek az iskolák
 Csak az tudja igazán felfogni és kellőleg méltányolni a jó-
 tetémény nagyságát, melyet **ő** Excellenciája a jobbgyalfalvi
 igen jelentékeny missio ügye iránt tanusított, midőn itt ily
 szép áldozattal az erkölcsi hitélet emelésére egy czélszerű is-
 kola építését lehetővé tenni méltóztatott. Fogadja **ő** Nagy-
 méltósága e nagy áldozatáért az egész hitközség hálás kö-
 szönését, melynek apraja nagyja egy szív és lélekkel kéri az
 Istent, hogy **ő** Excellenciájának becses életét az egyház, haza
 és emberiség javára még sokáig tartsa meg. A hitközség
 nevében. Jobbgyalfván, 1892 jun 22 én. P a p J á n o s, ple-
 bános. M o l d o v á n M i h á l y, m. gondnok.

— **Centenariumát** ünnepli az idén a papnövelde
 s a könyvtár és csillagda. Mindkettő halhatatlan emléklő gróf
 Batthyáni Ignác püspökünknek köszöni létét. S ezen legna-
 gyobb püspökünknek méltó utódja Kegyelmes főpásztor urunk
ő Excellenciája látva a könyvtár és csillagda épületének
 pusztuló voltát s meggyőződve arról, hogy az annak fenntar-
 tására szánt alap a javítási költségeket fedezni nem bírja —
 saját, minden oldalról oly annyira igénybe vett pénztárából
 n é g y e z e r f r t o t adományozott, hogy ezen összeggel a töb-
 bibez csatolva (12.000 frt) a munkálatok megkezdhetők és
 befejezhetők legyenek. A könyvtár és csillagda mielőbb is-
 mét díszít ölt magára s hirdetni fogja nagy nevét Lónhart
 Ferenc püspökünknek.

— **Az ordinatio** előtti szt. gyakorlatok már meg-
 kezdődtek. P. Flodung S. J. a lelki vezér. Mai lapunk
 azt írja, hogy szt. László ünnepe előtt néhány nappal Veres-
 patakon működött, mi június 26—27 és 28-án Nagyváradon
 hallgattuk s már június 30-án Gyulafehérvárt tartja buzdító
 beszédeit. Erre csak egy jezsuita képes. S vajjon minő
 fizetést, minő elismerést kap? Semmit. Hogy is mondotta
 vala az anglikán filozofus Róger Bacon a jezsuitákról?
 „Utinam noster esset!”

— **Az erdélyi püspöki megye** területén az 1891
 év folyamán a születések száma 12,220, a halálozások 8114.
 Kötöttet 2156 tiszta és 240 vegyes házasság. A kath. hittől
 eretnokségre tértek száma 163, az egyház kebelébe tévhitről
 visszatértek száma 322, ezek száma tehát a hithagyókéét
 159-el mulja felül.

— **Tűzvész Radnóthon.** A f. évi június hó 15 én
 d. u. 3 óra tájt Radnóthon égés volt. A tűz oka ismeretlen.
 18 ház melléképületeivel együtt elégett; 20 család hajlék
 nélkül maradt. A kár mintegy 12 ezer forint. Az égésről tá-
 virati uton értesültek a m. ludasi és diéső szent-mártoni tűz-
 oltók, a kik derék parancsnokaik vezetése alatt siettek a
 helyszínre s az oltás körül diésőre munkásságot fejtettek
 ki. A nagy szél is, mely a tüzet erősen élesztette, pár óra
 alatt megszűnt, s így hála a Gondviselésnek a község a na-

gyobb mérvű veszélytől megszabadult. A m. ludasi tűzoltók
 rendkívüli vonaton érkeztek Radnóthra, s ha a vasuti költ-
 ségeket a szegény községnek kell hordoznia, kétszeresen ér-
 zékeny lesz a csapás a szegény községre nézve. A magas
 kormány atyai gondosságára itt kiváló szükség van. A maros-
 vásárhelyi jeles tűzoltók szintén készen voltak, — s már a
 vasutnál várták a vonat indulását, — hogy a nagy veszélyben
 lévő község segélyére legyenek, azonban a tűz lokálizálásáról
 táviratilag értesülvén, otthon maradtak, — mindazonáltal nemes
 buzgalom szolgálatkészségük méltó elismerést érdemel. Nagy
 halára kötelezte az egész községet a vármegye nagyérdemű
 és közszeretben álló főispánja méltóságos Sándor János ur,
 ki a megye székhelyéről, a mint a radnóthi tüzesetről értesült
 azonnal a nagy veszélyben lévő községbe sietett s a tüzes
 épületek kioltására több oldalú erélyes intézkedést tett. —
 Rögöntött gyűjtés folytán a kegyes szivű főispán ur **ő** méltó-
 sága az égettek részére 25 huszonöt forintot adományozott.
 Még voltak egyes nemeskeblű emberbarátok, kik szép ösz-
 szeggel járultak a szerencsétlenek felségítéséhez. A róm. kath.
 status uradalmának a tűz szerencsére kárt nem okozott.

— **Már a genfi protestáns egyetemen** is ala-
 kult kath. ifjúsági egyesület. És az egyetem többi ifjúsági
 egyesületei tisztelettel és rokonszenvvel fogadták az új egye-
 sület életbe lépését. A megnyitás ünnepején 300 tanuló volt
 jelen. Kivánatos, hogy a mi Szent-Imre-egylettünk mindenütt,
 a hol felsőbb iskolánk van a világi ifjúság számára, kezdje
 lerakni a fiók-egyesületek alapjait. Fentinemus lente. Az összes
 magyar kath. tanuló ifjúságnak lassan egy táborba kell össze-
 kerülnie, egy zászló, egy öntudat, egy célra való törekvés
 hatása alá.

— **Költségvetésünk** nagy számokban tündöklök.
 Még kimondani is sok. Tessék kibetűzni a számokat. 1892.
 évre a rendes kiadás 370 millió 299 ezer 32 frt, átmeneti
 kiadás 7 millió 290 ezer 728 frt, beruházás 13 millió 272
 ezer 28 frt, rendkívül közölstgyi kiadás 6 millió 647 ezer 123
 frt, összesen tehát 397 ezer 508 ezer 911 frt, melylyel szem-
 ben a bevételek 307 ezer 523 ezer 636 frtot tesznek ki, ugy,
 hogy a fölösleg 14 ezer 725 forint, mely összeg a pénztári
 készletek gyarapítására fordítandók.

— **Pályázat.** A csik-mindszenti róm. kath. kántorta-
 nitói állomásra pályázat hirdettetik. Ezen állomás javadalma
 következő: 1) 70 kalongya ős, 75 kalongya tavaszkepe. 2)
 15 forint stóla. 3) 5 frt ospora, 4) sz. mise alapítványok után
 mintegy 3 frt 90 kr. 5) 36 terü puha, s ennek fölviágatására
 szükséges napszám. 6) 40 véka ferejű szántó és 5 székér
 szénát-sarjnt termő kaszáló, a község legelőin szabad legeltetés.
 7) kényelmes lakás, mely áll két szoba- és kamrából; továbbá
 pineze, sütőház, istálló, csűr, gabonás, sertésöl és két vete-
 ményes kert az udvaron. — Kötelességek: a kántori teendők
 végzése, a mindennapi tanköteleseknek a III. osztálytól fölfelé,
 ugyszint az ismétlő fiuknak tanítása. Pályázni kívánók kellő
 okmányokkal fölszerelt kérésüket f. évi július hó 24-ig alattirt
 iskolaszéki elnökhöz terjeszthetik be. Személyesen jelentkezők
 előnyben részesülnek. Csik-Mindszenti, 1892. június hó 27-én.
 K o v á c s S i m o n, t. főesperes, plebános.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: ZLAMAL AGOST.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BELA, KORÓDY PÉTER, VARGA SANDOR, VASS ALBERT.